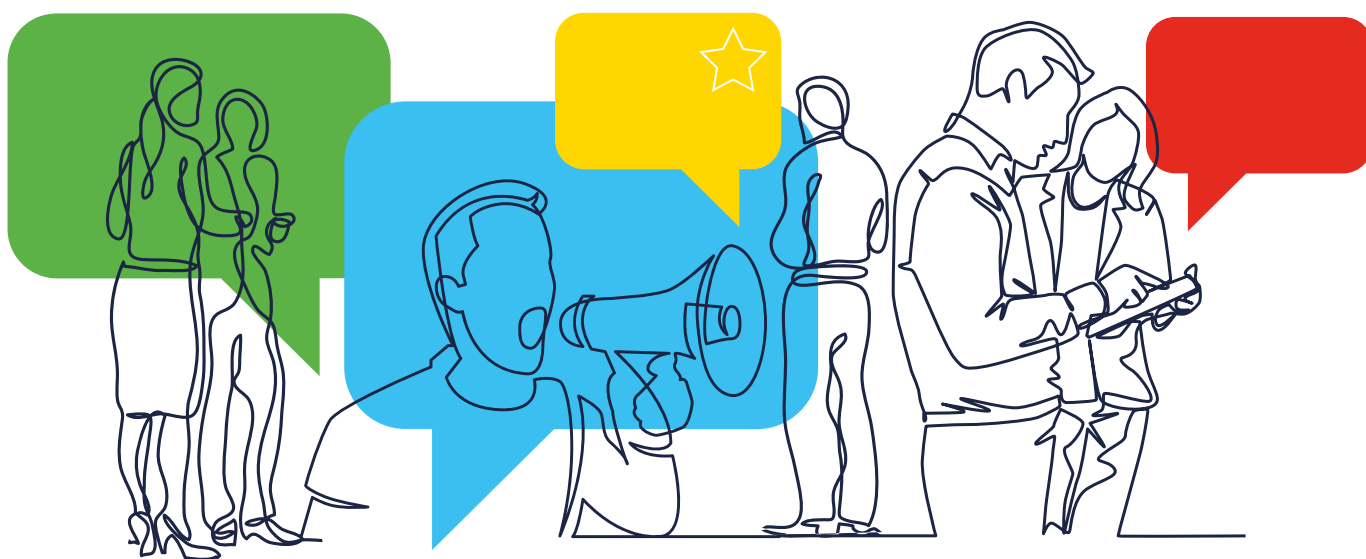

ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΦΟΡΟΥΜ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Δικαίωμα στο νερό (RIGHT2WATER)

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΝΔΕΣΗ – ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

| ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δικαίωμα στο νερό (RIGHT2WATER)	3
Η εκστρατεία Right2Water	4
Ο αντίκτυπος της εκστρατείας «Right2Water»	7

1

Δικαίωμα στο νερό (RIGHT2WATER)

Η πρωτοβουλία Right2Water, (πλήρης ονομασία: «Η ύδρευση και η αποχέτευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα! Το νερό είναι δημόσιο αγαθό, όχι εμπόρευμα!») καταχωρίστηκε στις 10 Μαΐου 2012. Σκοπός της ήταν να καλέσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία για την εφαρμογή του αναγνωρισμένου και από τον ΟΗΕ ανθρώπινου δικαιώματος στην ύδρευση και την αποχέτευση, και την παροχή τους ως βασικών δημόσιων υπηρεσιών για όλους.

Ο κύριος στόχος της εκστρατείας ήταν η θέσπιση ενωσιακής νομοθεσίας που θα επιβάλει στις κυβερνήσεις των κρατών μελών την υποχρέωση να παρέχουν σε όλους τους πολίτες επαρκές καθαρό πόσιμο νερό και αποχέτευση.

Η πρωτοβουλία Right2Water ξεχωρίζει καθώς ήταν η πρώτη Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών που κατάφερε να συγκεντρώσει 1 εκατομμύριο υπογραφές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να αναλάβει δράση σε διάφορους τομείς σχετικούς με την πρωτοβουλία (αύξηση της διαφάνειας, τόνωση της καινοτομίας, κ.λπ.) και υπέβαλε νομοθετική πρόταση για αναθεώρηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό, προβλέποντας μεταξύ άλλων την υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίζουν πρόσβαση στο νερό για τις πλέον ευάλωτες ομάδες.

Πηγές χρηματοδότησης (€)

140 000

European Federation of
Public Service Unions

Παράγοντες επιτυχίας

- Τρία χρόνια προετοιμασίας πριν από την έναρξη της πρωτοβουλίας
- Μια παρουσίαση σε εκπομπή με υψηλή τηλεθέαση στη γερμανική τηλεόραση βοήθησε να συγκεντρωθούν 200 000 υπογραφές τις ημέρες μετά την εκπομπή
- Ένα καλά εδραιωμένο διεθνές κίνημα

2

Η εκστρατεία Right2Water

Προετοιμασία

Κατά τη διάρκεια συνεδρίασής της το 2009 η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία των Συνδικάτων Δημόσιων Υπηρεσιών (EPSU) αποφάσισε να ξεκινήσει μια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, επειδή θεωρούσε ότι αυτή «ήταν ένα εργαλείο με ευρωπαϊκή διάσταση ικανό να ενισχύσει τις συμμαχίες και τη συνεργασία σε όλη την Ευρώπη». Η απόφαση αυτή ήταν σημαντική για την επιτυχία της πρωτοβουλίας καθώς η EPSU είχε δημιουργήσει ένα ταμείο για τη χρηματοδότηση της εκστρατείας τρία χρόνια νωρίτερα, καθώς και μια ευρεία συμμαχία οργανώσεων (αναπτυξιακές οργανώσεις, κοινωνικές και περιβαλλοντικές ΜΚΟ, οργανώσεις γυναικών, εκκλησίες, δημόσιες επιχειρήσεις ύδρευσης και δήμοι) για τη στήριξη της εκστρατείας.

Οι διοργανωτές χρησιμοποίησαν προσωπικές επαφές, μέλη της EPSU, κοινωνικά κινήματα, εθνικά δίκτυα, και ορισμένες ευρωπαϊκές οργανώσεις (Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος, Γυναίκες στην Ευρώπη, Κοινωνική Πλατφόρμα, Ευρωπαϊκό Κίνημα για το νερό, κ.λπ.) για να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση και να προσελκύσουν υποστηρικτές. «Όλοι οι εταίροι στήριζαν για διαφορετικούς λόγους την πρωτοβουλία, αλλά είχαν ένα κοινό ενδιαφέρον: την επιτυχία της».

Ο προσεκτικός σχεδιασμός της εκστρατείας και η προετοιμασία των βασικών μηνυμάτων έπαιξαν σημαντικό ρόλο. Ένας από τους εθνικούς συντονιστές εκστρατειών τονίζει επίσης ότι είναι σημαντική «η προσεκτική επιλογή των πρεσβευτών της εκστρατείας. Βεβαιωθείτε ότι διαθέτετε επαρκή χρόνο, πόρους και εμπειρογνώσια, τόσο για ουσιαστικά ζητήματα όσο και για τεχνικές ρυθμίσεις.»

Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, ζήτησαν από δικηγόρους που είχαν αποσυρθεί από το επάγγελμα να τους βοηθήσουν στην κατάρτιση του σχεδίου της πρωτοβουλίας.

| Εφαρμογή

Οι διοργανωτές προσέγγισαν, αφενός, τους υποστηρικτές χρησιμοποιώντας τόσο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όσο και τα παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας. Ωστόσο, οι διοργανωτές δηλώνουν ότι για την εκστρατεία ήταν «ιδιαίτερα χρήσιμες οι εκδηλώσεις και οι ομάδες στο Facebook». Παρά το γεγονός ότι, στο μεταξύ, το Facebook χρησιμοποιεί όλο και περισσότερο αντί για τις εκδηλώσεις τις σελίδες, οι εκδηλώσεις εξακολουθούν να είναι «πολύ χρήσιμες καθώς τα άτομα που παρακολουθούν [ή ενδιαφέρονται] λαμβάνουν ειδοποιήσεις».

Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία της πρωτοβουλίας ήταν μια παρουσίαση σε εκπομπή με υψηλή τηλεθέαση στη γερμανική τηλεόραση χάρη στην οποία συγκεντρώθηκαν μονομιάς 200 000 υπογραφές. Οι διοργανωτές προσπάθησαν να επαναλάβουν αυτό το εγχείρημα και σε άλλες χώρες, αλλά κάτι τέτοιο κρίθηκε χρονοβόρο και δεν κατάφεραν να προσελκύσουν την προσοχή των εθνικών μέσων επικοινωνίας.

Αφετέρου, οι εκτός διαδικτύου δραστηριότητες ήταν σημαντικές και προσέλκυαν υποστηρικτές μέσω της δράσης ακτιβιστών στις πόλεις. Οι διοργανωτές δημιούργησαν επίσης ένα δίκτυο τοπικών σημείων επαφής όπου οι πολίτες θα μπορούσαν να δημοσιοποιούν τη δράση τους στον δρόμο ή στους χώρους εργασίας τους και να ανταλλάσσουν ιδέες.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ των ευρωπαϊών διοργανωτών και των εθνικών εκστρατειών αποτέλεσε βασικό παράγοντα. Οι διοργανωτές εξηγούν ότι «ολόκληρη η εκστρατεία σχεδιάστηκε [κατά τρόπο που παρείχε την ευκαιρία] στους ευρωπαίους συντονιστές να ανταλλάσσουν απόψεις με τους εθνικούς εταίρους».

Ένας από τους εθνικούς συντονιστές δήλωσε ότι ήταν αναγκαίο να γίνουν τοπικές προσαρμογές. «Τροποποιήσαμε λίγο το σύνθημα της εκστρατείας «Το νερό είναι ανθρώπινο δικαίωμα» σε «Το νερό είναι βασικό δικαίωμα» («Vesi on perusoikeus» στα φινλανδικά), που ηχούσε περισσότερο οικείο και παρέπεμπε στο φινλανδικό σύνταγμα.» Αυτό το παράδειγμα δείχνει ότι ο ευρωπαϊκός συντονισμός είναι σημαντικός, αλλά ταυτόχρονα χρειάζεται και ευελιξία όσον αφορά τις εθνικές διαστάσεις και ιδιαιτερότητες.

Οι εθνικοί εταίροι συνεργάστηκαν επίσης απευθείας μεταξύ τους. Οι επαφές αυτές βοήθησαν την περαιτέρω ανάπτυξη της εκστρατείας σε κάθε επιμέρους χώρα. Οι διοργανωτές δηλώνουν ότι «η επιτυχία της συγκέντρωσης υπογραφών σε πολλές χώρες εξηγείται από την αύξηση του αριθμού των εθνικών εταίρων».

Για να στεφθεί από επιτυχία η εκστρατεία, ήταν σημαντικό ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων να ταυτίζεται με τους στόχους της πρωτοβουλίας. Στην περίπτωση αυτής της εκστρατείας, οι διοργανωτές αξιοποίησαν το γεγονός ότι «το νερό είναι κάτι που χρειάζονται όλοι οι άνθρωποι στην καθημερινή τους ζωή και τίποτα στην κοινωνία μας δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς το νερό.» Χάρη σ' αυτή τη βασική αρχή σχεδόν όλοι ταυτίστηκαν με τον στόχο της εκστρατείας.

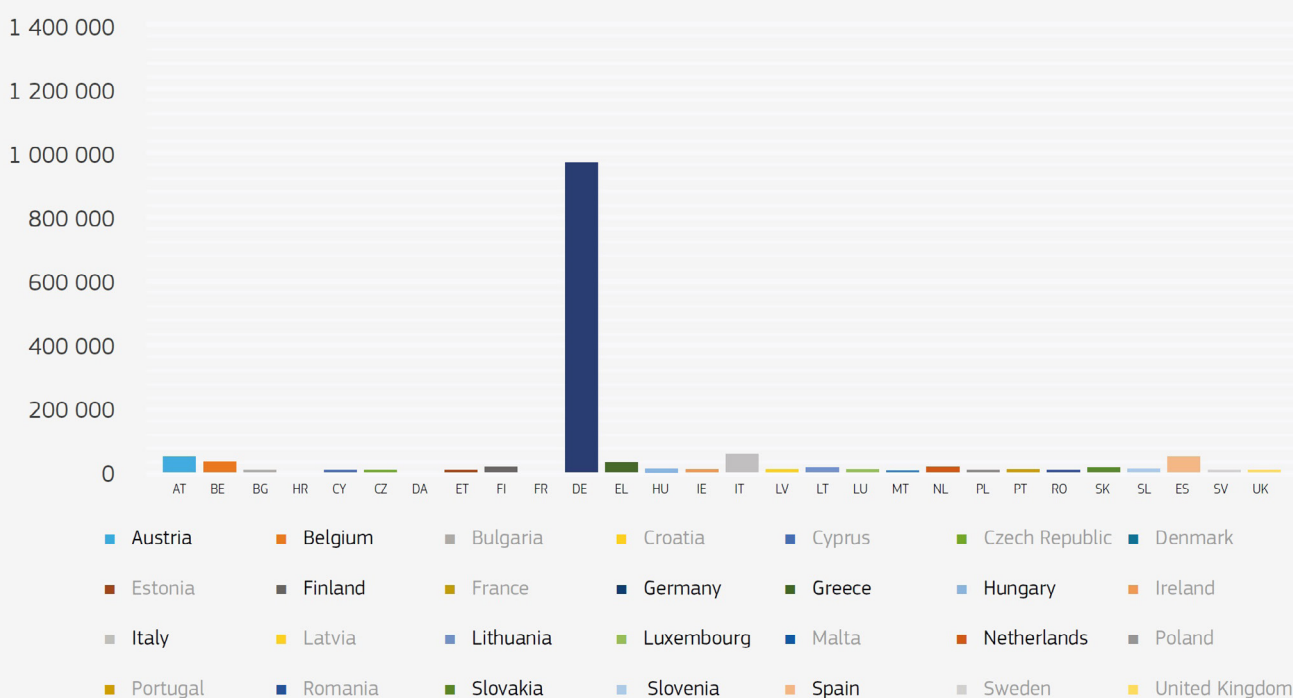
| Συγκέντρωση υπογραφών

«Οι πολίτες γνώριζαν καλά το πρόβλημα της πρόσβασης σε καθαρό νερό», γεγονός που διευκόλυνε τη συγκέντρωση υπογραφών. Στην πραγματικότητα, σημειώθηκε υπέρβαση των αρχικών στόχων που είχαν θέσει οι διοργανωτές στην Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα, τρεις χώρες στις οποίες εφαρμόζονταν ορισμένες από τις «πλέον δραστικές πολιτικές λιτότητας εκείνη την περίοδο μετά την ιδιωτικοποίηση βασικών υπηρεσιών».

Έξι μήνες μετά την έναρξη της περιόδου συγκέντρωσης, εντόπισαν τις χώρες στις οποίες θα ήταν ευκολότερη η συγκέντρωση υπογραφών, και εστίασαν τις προσπάθειές τους σ' αυτές. Όταν κάλυπταν το απαιτούμενο κατώτατο όριο σε μια χώρα, προσπαθούσαν να συγκεντρώσουν τουλάχιστον ένα 5% πάνω από αυτό.

Στο τέλος του σταδίου συγκέντρωσης υπογραφών, διαπιστώθηκε ότι το 84% των 1,7 εκατομμυρίων υπογραφών είχαν συγκεντρωθεί επιγραμματικά και το υπόλοιπο 16 % εγγράφως.

Αριθμός δηλώσεων στήριξης (σε χώρες με έντονη γραφή, όπου το όριο έχει επιτευχθεί)

| Έλεγχος και υποβολή

Η πρωτοβουλία υποβλήθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2013, μαζί με τα πιστοποιητικά για την επιβεβαίωση της εγκυρότητας 1 659 543 δηλώσεων υποστήριξης. Σε ορισμένες χώρες, ο έλεγχος των υπογραφών απαίτησε πολύ περισσότερο χρόνο από ό,τι σε άλλες. Περίπου 200 000 υπογραφές δεν πέρασαν επιτυχώς τη διαδικασία ελέγχου.

3

Ο αντίκτυπος της εκστρατείας «Right2Water»

Εξέταση και απόφαση της Επιτροπής

Η συνεδρίαση με την Επιτροπή, που εκπροσωπήθηκε από τον αντιπρόεδρο Μάρκο Σέφτσοβιτς, πραγματοποιήθηκε στις 17 Φεβρουαρίου 2014. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας, οι διοργανωτές παρουσίασαν την πρωτοβουλία τους σε δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι διοργανωτές νόμιζαν ότι η δημόσια ακρόαση «θα αποτελούσε μια δημόσια συζήτηση ανάμεσα στα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ευρωβουλευτές) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή» σχετικά με τον τρόπο επίτευξης των στόχων της πρωτοβουλίας, κάτι που όμως δεν συνέβη. «Ορισμένοι ευρωβουλευτές έκαναν κάποιες παρεμβάσεις, αλλά δεν διενεργήθηκε συζήτηση για την πρωτοβουλία».

Όπως αναφέρθηκε ήδη, στην ανακοίνωσή της της 19ης Μαρτίου 2014 (βλ. δελτίο Τύπου), η Επιτροπή παρουσίασε τις δράσεις που δεσμεύτηκε να αναλάβει.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε μπορείτε να βρείτε στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών.

| Τι ακολούθησε

Για τη διάδοση των αποτελεσμάτων της εκστρατείας, η πρωτοβουλία «Right 2 Water» χρησιμοποίησε το ενημερωτικό δελτίο της. Ήδη πριν από το τέλος της πρωτοβουλίας, οι διοργανωτές ενημέρωσαν «διάφορες χώρες στη γλώσσα καθεμιάς από αυτές».

Ένα σημαντικό αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας ήταν το δίκτυο που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της εκστρατείας. Οι διασυνδέσεις που δημιουργήθηκαν διατηρήθηκαν ακόμη και μετά την ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών. Στην πραγματικότητα, η δημιουργία ενός μόνιμου δικτύου «ήταν μια από τις ιδέες που κυριάρχησαν κατά την έναρξη της ΕΠΠ.» Αυτό δείχνει ότι η μακροπρόθεσμη στρατηγική δεν τελειώνει με την ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών αλλά μπορεί να προχωρήσει και πέραν αυτής. Η διοργάνωση μιας πρωτοβουλίας μπορεί να αποτελέσει ένα καλό πρώτο βήμα για τη δημιουργία μακροπρόθεσμων συμπράξεων και συμμαχιών.

Ένα από τα κύρια διδάγματα που προέκυψαν για τους διοργανωτές είναι ότι θα πρέπει να εστιάζουν περισσότερο στις εργασίες σε εθνικό επίπεδο. Ο σχεδιασμός της εκστρατείας σε εθνικό επίπεδο θεωρήθηκε καθοριστικός για την επιτυχή υλοποίηση της εκστρατείας της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών. Σύμφωνα με τους διοργανωτές, «το έργο της δημιουργίας συνασπισμών σε εθνικό επίπεδο» είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Ιδέες και συμβουλές για μελλοντικούς διοργανωτές

- Για να εξασφαλίσετε την επιτυχία συνεργαστείτε με διάφορες ομάδες!
- Σχεδιάστε τη δράση και την εκστρατεία σε όλα τα επίπεδα: ενωσιακό, εθνικό και τοπικό!
- Όσο πιο σύντομα ξεκινήσετε την προετοιμασία, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η πιθανότητα επιτυχίας.
- Επικοινωνήστε με ευρωβουλευτές που θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν στην εκστρατεία σας.
- Κάντε ενημερωτικές εκστρατείες στη γλώσσα κάθε χώρας ώστε οι πολίτες να συμμετέχουν ευκολότερα.
- Εξασφαλίστε την υποστήριξη «προσωπικότητων».
- Οι προσωπικές επαφές και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν καθοριστική σημασία για την εκστρατεία. Χρησιμοποιήστε τον Τύπο έξυπνα.
- Βεβαιωθείτε ότι τα άτομα που συμμετέχουν στην εκστρατεία είναι σε θέση να εξηγήσουν την πρωτοβουλία και τον τρόπο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών.
- Αναπτύξτε τον ισχυρό δεσμό των τοπικών και εθνικών πολιτικών με την πρωτοβουλία σας, εξηγώντας τις πιθανές συνέπειες μιας θετικής ή αρνητικής απάντησης, έτσι ώστε οι πολίτες να αντιληφθούν τη σημασία της πρωτοβουλίας για τα πολιτικά ζητήματα που απασχολούν τις κοινότητές τους.

Διδάγματα που αντλήθηκαν

- «Το τεράστιο ενδιαφέρον και η ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πρωτοβουλία ήταν η απόδειξη ότι η διάθεση σημαντικών πόρων για την εκστρατεία άξιζε τον κόπο».
- Το γεγονός ότι η πρωτοβουλία βασίστηκε σε ένα σημαντικό και ήδη εδραιωμένο διεθνές κίνημα, έδωσε τη δυνατότητα εξασφάλισης του απαιτούμενου αριθμού υποστηρικτών.
- Συγκεκριμένα, οι 1,2 εκατομμύριο υπογραφές που συγκεντρώθηκαν στη Γερμανία ήταν το αποτέλεσμα μιας ευρείας εθνικής εκστρατείας η οποία καλύφθηκε άριστα από τα μέσα ενημέρωσης - δημοσιογραφικές έρευνες, ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα, άρθρα σε εφημερίδες, κ.λπ.